

AVLIPERSII

FLACCI SATVRAE

S E X.

CVM ECPHRASI, ET SCHOLIIS

Franc. Sanctij Brocen. in incluta Salmant. Academia
primarij Rhetorices, & Latinae Graecaeque
linguae Doctoris.

Cum licencia
SALMANTICAE
Apud Didacum à Cussio.

Anno. M. D. XC. IX

EL Licenciado Hieronimo Gouçalez
Moriz Prouisor y Vicario general en
todo el obispado de Salamanca, por el Señor
Don Pedro Iunco de Posada Obispo del di-
cho obispado del Consejo de su Magestad
por la presente damos licencia a Diego Cul-
fio impresor de libros vezino desta ciudad
para que guardádo las prematicas del Rey-
no pueda imprimir este libro intitula-
do Persio, con anotaciones del Maestro.
Francisco Sanchez Brocense Cathedratico
de Prima de Rhetorica y Griego. Fecha en
Salamanca a quatro dias del mes de Iunio de
1599. años.

Luys Perez de Ulloa.

*El Licenciado Hieronimo
Gonzalez Moriz.*

M. F R A C. S A N.

C T I V S B R O C E N.

D. Ioanni de Salas, & Valdes.

S. P. D.

QVanti te faciam, Salas clarissime, quantumq;
tibi sim obærat, cuius facile perspicuū erit
si modo pensitet, me hominem annos septem
& septuaginta natum cogi posse, vt denuo repueras-
cerem, & ad ea, quæ iuuenem ætatem magis deceant,
pertractanda descendere. Sed quid non a me impe-
tret tua singularis humanitas, egregia virtus, assiduus
in literis labor, cum egregij generis claritate ita cōne-
xus vt vterque ab utroque nequeat separari. Pe-
tijisti clariorem Persij saturis lucem dari. Multa
tunc coepi causari, quæ me in iudicio vel apud ini-
quum iudicem absoluerent: ætatem longam: lex, aut
septem quotidianas prælectiones, & numerosæ fami-
liæ sustentandæ sollicitudinem. Tu vero qui splen-
didior de me opinionem conceperis, quam quæ
huiusmodi arietibus possit labefactari: cepisti magis
magisque instare, vt hunc laborem tui gratia non ex-
horrescerem. Noli obsecro, mi Ioannes, laborem ap-
pellare, qui tui gratia suscipitur. Nam ego inter bene-
ficia connumero, si libenti animo quod libens offero
suscepisti: Sic enim tuus admonet Seneca: Beneficiū
dando accepit, qui digno dedit. Vale,

A. PERSII VITA.

Aulus Persius Flaccus, ut autor est Eusebius, Volaterris Hetruriae ciuitate natus est, quod & ipse videtur innuere, cum ait satyra sexta:

Mihi nunc Ligus ora

Intepet, hybernatq; meum mare, quā latus ingens

Dant scopuli, & multa littus se valle receptat,

Lunai, &c. Describit enim portum Lunæ, quod oppidum est in Hetruria, quo secesserat: & mare suum vocat, nimirum se Hetruscum significans. Natus est, ut quidam volunt sub Tiberio principe, eius imperij anno. xxi. mortuus Neronis nono, cum ageret tricesimum ætatis suæ annum. Romam litterarum causa profectus, sumpta virili toga, Cornuto Philosopho dedit operam, quem præcipue obseruabat, ut ipse testatur Satyra quinta,

Cum primum puido custos mihi purpura cecidit

Bullaq; sucinctis laribus donata pependit,

Me tibi supposui, teneros tu suscipis annos

Socratico Cornute sinu.

Amicos in primis coluit Minutium Macrinum equestris ordinis principem, & Cæsium Bassum poetam Lyricum. Præter has satyras, nihil scripsisse testatur Quintilianus lib. decimo de satyra loquens, in hanc sententiam: Multum & veræ gloriæ quamuis vno libro Persius meruit.

Et Martialis,

Sapius in libro memoratur Persius vno

Quam lenis in tota Marsus Amazonide.

AVLI PERSII

FLACCI POETÆ VO- LATERRANI, SATYRA RVM LIBER VNICVS.

SATYRA PRIMA.

*Ec fonte labra prolui caballino,
Nec in bicipiti somniaſſe Parnafſo
Memini vt repente ſic poeta prodire.
Heliconidaſq; pallidaſq; Pyrenen
Illis relinquo, quorum imagines lambunt*

*Hederaſe quaces: ipſe ſemipaganus
Ad ſacra natum carmen affero noſtrum.
Quis expedit Pſittaco ſuum Chaire
Picaſq; docuit noſtra verba conari,
Magiſter artis, ingenique largitor
Venter, negatas artifex ſequi voces.
Quod ſi doſoſi ſpes refulſerit nummi,
Cornos poëtas, & poetridas picas
Cantare credas Pegafeium melos.*

*Ocuras hominum, o quantum eſt in rebus inane:
Quis leget hæc? min tu iſtud ais? nemo Hercule:
emo.*

*Vel duo, vel: nemo, turpe & miserabile: quare
 Ne mihi Polydamas, & Troiades Labeonem
 Prætulerint: nugæ, non si quid turbida Roma
 Eleuet, accedas: ex amenue improbum in illa
 Castiges trutina: nec te quæ si ueris extra.*

*Nam Romæ quis non? ah si fas dicere, sed fas,
 Tunc, cum ad canitiem, & nostrum istud viuere tristi
 Aspexi, & nucibus facimus quæcumque relictis,
 Cum sapimus patr uos, tunc tunc ignoscite nolo.
 Quid faciam? sed sum petulanti splene cachinno.*

*Scribimus inclusi, numeros ille, hic pede liber
 Grande aliquid, quod pulmo animæ præ largus anhelet.
 Scilicet hæc populo pexusque, togaque recenti,
 Et natalitia tandem cum sardoniche albus,
 Sede leget ceisa, liquido cum plasmate guttur
 Mobile colluerit, patranti fractus ocello:
 Hic neque more probo videas, neque voce serena
 Ingentes trepidare Titos, cum carmina lumbum
 Intran, & tremulo scalpuntur ubi intima versu.
 Ten vetule auriculis alienis colligis escas?
 Auriculis, quibus & dicas cute perditus obe,
 Quid didicisse, nisi hoc fermentum, & quæ semel intus
 Innata est, rupto iecore exierit caprificus,
 En pallor seniumque, o mores, vsque adeone
 Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter?
 At pulcrum est, digito monstrari, & dici, hic est.
 Ten cirratorum centum dictata fuisse
 Pro nihilo pendas? Ecce inter pocula querunt*

Romulidæ saturi, quid dia poemata narrent.
 Hic aliquis, cui circum humeros hyacinthina læna est,
 Rancidulum quiddam balba de nare locutus
 Phyllidas, Hypsipylas, vatum & plorabile siquid
 Eliquat, & tenero supplantat verba palato.
 Assensere viri: nunc non cinis ille poetæ
 Felix? nunc lenior cippus non imprimit ossa?
 Laudant conuiuæ, nunc non è manibus illis,
 Nunc non è tumulto, fortunataque fauilla,
 Nascentur violæ? rides, ait, & nimis vncis
 Naribus indulges? an erit, qui velle recuset
 Os populi meruisse, & cedro digna locutus
 Linquere, nec scombros metuentia carmina, nec tus?
 Quisquis es: o modo quem ex aduerso dicere feci,
 Non ego, cum scribo, si forte quid aptius exit,
 Quando hæc rara avis est, siquid tamen aptius exit,
 Laudari metuam, neque enim mihi cornea fibra est,
 Sed recti finemque extremumque esse recusō
 Euge tuum, & belle: nam belle hoc excute totum,
 Quid non intus habet? non hic est Ilias Acci
 Ebria veratro, non si qua elegidia crudi
 Dictarunt procures, non quicquid denique lectis
 Scribitur in citreis: calidum scis ponere sumen,
 Scis comitem horridulum trita donare lacerna.
 Et verum, inquis amo, verum mihi dici to de me.
 Qui pote? vis dicam? nugaris, cum tibi calue
 Pinguis aqualiculus propenso, ses quipede extet:
 O Iane, à tergo quem nulla ciconia pinxit,

*Nec manus auriculas imitata est mobilis albas;
 Nec lingua, quantum sitiit canis Appula, tantum.
 Vos ò patricius sanguis, quos vinere fas est
 Occipiti cæco, postica occurrere sanna.*

*Quis populi sermo est & quis enim, nisi carmina molli
 Nunc demum numero fluere, ut per leue seneros
 Effundat iunctura vngues? Scit tendere versum
 Non secus, ac si oculo rubricam dirigat vno.
 Sive opus in mores, in luxum, & prandia regum
 Dicere, res grandes nostro dat musa poeta.*

*Ecce modo heroas sensus afferre videamus
 Nugari solitos Græcæ, nec ponere lacum
 Artifices, nec rus saturnum laudare: vbi corbes,
 Et focus, & porci, & fumosa pacilia fæno,
 Vnde Rhemus, sulcoque terens dentalia Quinti,
 Cum trepida ante boues dictatorem induit vxor,
 Et tua aratra domum licitor tulit. euge poeta.*

*Est nunc Brysei quem venosus liber Acci,
 Sunt quos Pacuviusque, & verrucosa moretur
 Antiopa, ærumnis cor luctificabile fulta.
 Hos pueris monitus patres infundere lippos
 Cum videas, quærisne vnde hæc sartago loquendi
 Venerit in linguas? vnde istud dedecus, in quo
 Troßulus exultat tibi per subsellia lenis?*

*Nilne pudet caviti non posse pericula cano
 Pellere? quin tepidum hoc optes audire decenter?
 Fur es, ait Pedio, Pedius quid? crimina rasis
 Librat in antithetis, doctas posuisse figuras*

Landatur: bellum hoc? hoc bellum? an R. homule cenes?
 Men moveat quippe, & cantet si naufragus assem
 Protulerim? cantas, fracta cum te in trabe pictam
 Ex humero portes? verum, nec nocte paratam
 Plorabit, qui me volet incurvasse querella.

Sed numeris decor est, & iunctura abdit ac rudis.
 Claudere sic versum didicit, Berecynthius Atys,
 Et qui caruleum dirimebat Nerea delphin.
 Sic costam longo subduximus Appennino.
 Arma virum nonne hoc spumosum, & cortice pingui,
 Vt ramale vetus vegrandi subere coctum?
 Quidnam igitur tenerum, & laxa ceruice legendum?
 Torua Mimalloneis implerunt cornua bombis,
 Et raptum vitulo caput ablatura superbo
 Bassaris, & lyncem Mænas flexura corymbis
 Eniungeminat, reparabilis adsonat echo.
 Hæc fierent, si testiculi vena vlla paterni
 Viueret in nobis? summa delumbe salina
 Hoc natat in labris, & in vdo est Mænas, & Atys?
 Nec pluteum cedit, nec demorsos sapit vugues.

Sed quid opus teneras mordaci radere vero
 Auriculas? vide sis, nec maiorum tibi forte
 Lumina frigescent, sonat hic de nare canina
 Littera: per me equidem sint omnia protinus alba,
 Nil moror. Euge omnes, omnes bene nostra eritis res.
 Hoc inuat, hic, inquis, veto quisquam faxit oletum.
 Pingue duos angues, pueri jacer est locus, extra
 Meijte. discedo: secuit Lucilius urbem,

Te Lupe, te Muti, & genuinum fregit in illis:
 Omne vaser vitium ridenti Flaccus amico
 Tangit, & admissus circum præcordia, ludit,
 Callidus excusso populum suspendere naso.
 Men mutire nefas nec clam, nec cum scrobe? nusquam?
 Hic tamen infodiam, vidi, vidi ipse, libelle,
 Auriculas asini quis non habet? hoc ego opertum:
 Hoc ridere meum tam nil, nulla tibi vendo
 Iliade, audaci quicunque afflate Cratino,
 Iratum Eupolidem prægandi cum sene palles:
 Aspice & hæc, si forte aliquid decoctius audis.
 Inde vaporata lector mihi ferueat aure,
 Non hic, qui in crepidas Graiorum ludere gestit,
 Sordidus, & lusco qui poscit dicere lusce,
 Sese aliquem credens, Italo quod honore supinus
 Fregerit heminas Arreti ædilis iniquas,
 Nec qui abaco numeros, & secto in pulvere metas
 Scit risisse vaser, multum gaudere paratus
 Si Cynico barbam petulans Nonaria vellat.
 His mane editum, post prandia Callirhoen, do.

S A T Y R A. II.

H Vnc, Macrine, diem numera meliore lapillo
 Qui tibi labentes apponit candidus annos.
 Funde merum Genio, non tu prece poscis emaci
 Quæ nisi seductis nequeas committere diuis.
 At bona pars procerum tacita libabit acerra.

Haud cuius promptum est murmurq; humilesque susurros
 Tollere de templis, & aperto vivere voto
 Mens bona, fama, fides, hæc clare, & vt audiat hospes,
 Illa sibi introrsum, & sub lingua immurmurat, ò si
 Ebullat patruipræclarum funas, & o si
 Sub raistro crepet argenti mihi seria, dextro
 Hercule: pupillumue vtinam, quem proximus hæres
 Impello, expungam, nanq; est scabiosus, & acri
 Bile tumet. Nerio iam tertia conditur vxor
 Hæc sanctè vt poscas, Tyberino in fluminemergis
 Manè caput bis, terq; & noctem flumine purgas.
 Heus age, responde, minimum est, quod scire laboro,
 De Ioue quid sentis? est ne vt præponere cures
 Hunc cuiquam? cuinam? vis Staio? an scilicet hæres?
 Quis potior iudex puerisue quis aptior orbis?
 Hoc igitur, quo tu Iouis aurem impellere tentas
 Dic agendum Staio, pro, Iuppiter, o bone clamet
 Iuppiter, at sese clamet non Iuppiter ipse?
 Ignouisse putas: quia, cum tonat, ocyus illex
 Sulphure discutitur sacro quam tuque, domusque?
 An quia non fibrisonium, Ergenuaque iubente
 Triste iaces lucis, euitandumque bidental,
 Idcirco stolidam præbet tibi vellere barbam
 Iuppiter? aut quidnam est, qua tu mercede deorum
 Emeris auriculas pulmone, & lactibus vnctis?
 Ecce auia, aut metuens diuum matertera, cunis
 Exemit puerum, frontemque, etque vda labella
 Infami digito, & lustralibus ante saluis

Expiat, vrentes oculos inhibere perita.
 Tunc manibus quatit, & spem macram supplice voto
 Nunc Licini in campos, nunc Crassi mittit in aedes.
 Hunc optent generum rex, & regina, puellæ
 Hunc raptant, quicquid calcauerit hic, rosa fiat.
 Ast ego nutrici non mando vota, negato
 Iuppiter hæc illi, quamuis te albata rogarit.
 Poscis opem neruis, corpusque fidele senectæ:
 Esto age, sed grandes patinæ, tucetaque crassa
 Adnuere his superos vetuere, Iovemque morantur.
 Rem struere exoptas cæso bone, Mercuriumque
 Arcessis fibra, da fortunare penates,
 Da pecus, & gregibus fœtum. Quo pessime pacto,
 Tot tibi cum in flamma iunicum omenta liquescant?
 Attamen hic extis, & opimo vincere farto
 Intendit: iam crescit ager, iam crescit ouile,
 Iam dabitur, iam iam, donec deceptus, & expes
 Nequaquam fundo suspiret nummus in imo.
 Si tibi crateras argenti, incusaque pingui
 Auro dona feram sudes, & pectore leuo
 Excutias guttas, letari prætrepidum cor.
 Hinc illud subiit, auro sacras quod onato
 Perducis facies: nam fratres inter abenos,
 Somnia pituita, qui purgatissima mittunt,
 Præcipui sunt, sitq; illis aurea barba.
 Aurum vasa Numæ, Saturnique impulit æra
 Vestalesq; urnas, & tuscum fœtile mutat.
 O curæ in terris animæ, & celestium inanes,

SATYRA. II.

Quid iuuat hoc templis nostros immitere mores?
 Et bona dijs ex hac scelerata ducere pulpa?
 Hæc sibi corrupto casiam dissoluit olino
 Hæc Calabrum coxit vitiatum murice vellus,
 Hæc baccam conchæ rasisse, & stringere venas
 Feruentis massæ crudo de puluere iussit.
 Peccat & hæc, peccat, vitio tamen vititur: at vos
 Dicite pontifices, in sacro quid facit aurum:
 Nempe hoc, quod Veneri donatæ à virgine puppæ.
 Quin damus id superis, de magna quod dare lance
 Non possit magni Mæsalæ lippa propago,
 Compositum ius, fasq; animi, sanctosq; recessus
 Mentis, & incoctum generoso pectus honesto.
 Hoc cedo, vt admoneam templis, & farre litabo.

SATYRA. III.

NEmpe hoc assidue, iam clarum manè fenestras
 Intrat, & angustas extendit lumine rimas.
 Stertimus, indomitum quod despumare falernum
 Sufficiat, quinta dum linea tangitur umbra.
 En quid agis? siccas insana canicula menses
 Tandudum coquit, & patula pecus omne sub ulmo est:
 Vnus ait comitum, verumne? itane? ocynus adsit
 Huc aliquis: nemon? turgescit vitrea bilis,
 Findor, vt Arcadiæ pecuaria rudere dicas.
 Iam libet & bicolor positis membrana capillis,
 Inque manus chartæ, nodosque venit arundo,

Tum querimur, crassus calamo quod pendeat humor,
Nigra quod infusa vanescat sepia lympba,
Dilutas querimur, gemit quod fistula guttas,
O miser, inque dies ultra miser: huccine rerum
Venimus? at cur non potius teneroque columbo
Et similis regum pueris pappare minutum
Poscis, & iratus mammae lallare recusas?
An tali studeam calamo? cui verba? quid istas
Socrinis ambages? tibi luditur, effluvis amens.
Contemnere: sonat vitium percussa, malignè
Respondet viridi non cocta fidelia limo.
Vdum, & molle lutum es, nunc nunc properandus, & acri
Fingendus sine fine rota, sed rure paterno
Est tibi far modicum, purum, & sine labe salinum.
Quid metuas? cultrixque foci secunda patella.
Hoc satis? an deceat pulmonem rumpere ventis,
Stemmata quod Thusco ramum mille sine ducis,
Censoremve tuum vel quod trabeate salutas?
Ad populum phaleras: ego te intus, & incute novi.
Non pudet ad morem discinti vivere Natte?
Sed stupet hic vitio, & fibris increvit opimum
Pingue, caret culpa, nescit quid perdat, & alto
Demersus, summa rursus non bullit in vnda.
Magne pater diuùm scænos punire tyrannos
Haut alia ratione velis, cum dira libido
Mouerit ingenium, feruenti ticta veneno,
Virtutem videant, intabescantque relicta.
An ne magis Siculi gemuerunt æra iuuenti,

Et magis auratis pendens laquearibus ensis,
Purpureas subte r ceruices teruit? imus,
Imus precipites, quam si sibi dicat, & intus
Palleat infelix, quod proxima nesciat vxor?
Sæpe oculos memini, tingebam paruus oliuo
Grandia si nollem morituri verba Catonis
Discere, ab insano multum laudanda magistro,
Quæ pater aductis sudans audiret amicis.
Iure etenim id summum, quid dexter senio ferret,
Scire erat in voto, damnosa canicula quantum
Raderet, angustæ collo non fallier orca,
Neu quis callidior buxum torquere flagello.
Haud tibi in expertum est curuos deprendere mores,
Quæque docet sapiens bracatis illita Medis
Porticus, insomnis quibus indetonsa iuuentus
Inuigilat siliquis, & grandi pasta polenta.
Et tibi quæ Samios diduxit littera ramos,
Surgentem dextro monstrauit limite callem.
Stertis adhuc? laxumque caput compage soluta
Oscitat hesternum dissutis vndique malis?
Est aliquid quo tendis, & in quo dirigis arcum?
An passim sequeris coruos, testa que, luto que
Securus quo pes ferat, atque ex tempore viuise
Heilleborum frustra, cum iam cutis ægra tumebit,
Poscentes videas, venienti occurrere morbo.
Et quid opus Cratero magnos promittere montes?
Disciteque ò miseri, & causas cognoscite rerum
Quid sumus, aut quidnam victuri gignimur, ordo

Quis datus, aut metæ quam mollis flexus, & vnde:
 Quis modus argento, quid fas optare, quid asper
 Vtile nummus habet, patriæ, charisque propinquis
 Quantum elargiri deceat, quem te Deus esse
 Iussit, & humanæ qua parte locatus es in re.
 Disce, neque inuideas quod multa fidelia putes
 In locuplete penu defensis pinguibus umbris,
 Et piper: & pernae Marfi monumenta clientis,
 Menaque, quod prima nondum defecerit orca.

Hic aliquis de gente hircosa centurionum
 Dicat, quod satis est sapio mihi, non ego curæ
 Esse quod Arcesilas, ærurnosque Solones
 Obstipo capite, & figentes lumine terram,
 Murmura cum secum, & rabiosa silentia rodunt
 Atque exporrecto trutinantur verba labello,
 Aegroti veteris meditantur somnia, gigni
 De nihilo nihil, in nihilum nil posse reuerti.
 Hoc est quod palles: cur quis non prandeat, hoc est.
 Hos populus ridet, multumque torosa iuuentus
 Ingeminat tremulos naso crispante cachinos.

Inspice, nescio quid trepidat mihi pectus, & agris
 Faucibus exuberat grauis halitus, inspicere sodes,
 Qui dicit medico inßus requiescerere, postquam
 Tertia compositas vidit nox currere venas,
 De maiore domo modice sitiente lagena
 Lenia loturo sibi surrentina, rogant.
 Heus bone, tu palles, nihil est, videas tamen istud
 Quicquid id est: surgit tacite tibi lutes appellis.

At tu deterius valles, ne sis mihi tutor
 Iam pridem hunc sepeli, tu restas, perge, tacebo.
 Turgidus hic epulis, atque albo ventre lauatur,
 Gutturē sulphureas lente exhalante Mephites.
 Sed tremor inter vina subit, calidumque trienem
 Excutit ē manibus, dentes crepuere reiecti.
 Vincta cadunt laxis tunc pulmentaria labris.
 Hinc tuba, candelæ, tandemque beatulus alto
 Compositus lecto, crassisque lutatus amomis,
 In portam rigidos calces extendit, at illum
 Hæsterui capite inducto subiere Quirites.

Tange miser venas, & pone in pectore dextram.
 Nil calet hic, summosq; pedes attinge, manusq;
 Non frigent: visa est si fortè pecunia, sine
 Candida vicini subrisit molle puella,
 Cor tibi rite salit, positum est argente catino
 Durum olus, & populi cribro decussa farina,
 Tentemus fauces, tenero latet vlcus in ore
 Putre, quod haud deceat plebeia radere beta.
 Alges cum excussit membris tremor albus aristas:
 Nunc face supposita feruescit sanguis, & ira,
 Scintillant oculi: dicisq; facisq;, quod ipse
 Non sani esse hominis, non sanus inret Orestes.

SATYRA IIII.

REm populi tractas? barbatum hoc crede magistrum
 Dicere, sorbitio tollit quem dira cicuta.

Quo fretus? dic hoc magni pupille Pericli.
 Scilicet ingenium, & rerum prudentia velox
 Ante pilos venit: dicenda, tacendaq; calles.
 Ergo vbi commota feruet plebecula bile,
 Fert animus calidae fecisse silentia turbæ
 Maiestate manus: quid deinde loquere? Quirites
 Hoc puto non iustum est, illud male, rectius istud.
 Scis etenim iustum gemina suspendere lance
 Ancipitis libræ: rectum discernis, vbi inter
 Curua subit, vel cum fallit pede regula varo:
 Et potis es nigrum vitio præfigere theta.
 Quin tu igitur summa nequicquam pelle decorus
 Ante diem blando caudam iactare popello
 Desinis? Anticyras melior sorbere meracas? Aias
 Quæ tibi Summa boni est, vincta vixisse patella
 * { Semper, & assiduo curata cuticula sole.
 Expecta, haud aliud respondeat hæc anus: I nunc
 Dinomaches ego sum: suffla: sum candidus: esto,
 Dum ne deterius sapiat panucia Baucis,
 Cum bene discincto cantauerit ocyma verna.
 Vt nemo in sese tentat descendere, nemo,
 Sed præcedenti spectatur mantica tergo,
 Quæsieris: nostin Vectidi prædia, cuius,
 Dives arat Curibus, quantum non miluus oberret.
 Hunc ais, hunc, Dijs iratis, genioq; sinistro,
 * { Qui quandoque iugum per rtusa ad compita figit:
 { Seriola veteris metuens dera dere limum
 { Ingemit, hoc bene sit: tunicatum cum sale mordens

Uex. ab Alex.

l. 3. cap. 5.

SATYRA. IIII.

I

{ Cape, & farratam pueris plaudentibus ollam,
 { Pannosam facem morientis sorbet aceti.
 At si vinctus cesses, & figas in cute solem,
 Est prope te ignotus cubito qui tangat, & acre
 Despuat in mores, penemque, arcanaque lumbi
 Ruicantem, populo marcentes pandere vulvas.
 Tu cum maxillis balanatum gausape pectas
 Inguinibus quare detonsus gurgulio extat,
Quinque palæstritæ licet hæc plantaria vellant
Elixæque nates labefactent forcipe adunca:
 { Non tamen ista filix villo mansuescit aratro.
 { Cædimus, inque vicem præbemus crura sagittis.
 Viuitur hoc pacto, sic nouimus: ilia subter
 Cecum vulnus habes, sed lato baltheus auro
 Protegit, vt manis, da uerba, & decipe nervos
 Si potes. egregium cum me vicinia dicat
Non credam: viso si palles improbe nummo,
Si facis in penem quicquid tibi venit amarum,
Si puteal multa cautus vibice flagellas,
Ne quicquam populo bibulas donaueris aures.
Respice quod non, es: tollat sua munera cerdo:
Tecum habita, & noris quam sittibi curta supellex.

SATYRA. V.

V Atibus hic mos est, centum sibi poscere voces,
 Centum ora & linguas optare in carmina centum:
 Fabula seu mæsto ponatur hianda Tragædo

Val-

Vulnere seu Parthi ducentis ab inguine ferrum.
 Quorsum hæc, aut quantas robusti carminis offas
 Ingeris, ut parsit centeno gutture niti,
 Grande locuturi nebulas Helicone legunto,
 Si quibus aut Prognos, aut si quibus olla Thiestæ ^{Camæna}
 Feruebit, sæpe insulso cœnanda Glyconi. ^{Syrusentanda.}
 Tu neque anhelanti, coquitur dum massa camino,
 Folle premis ventos, nec clauso murmure raucus
 Nescio quid tecum grane cornicaris inepte,
 Nec scloppo tumidas intendis rumpere buccas.
Verba togæ sequeris, iunctura callidus acri
Ore terris modico, pallentes radere mores
Doctus, & ingenuo culpam desigere ludo.
 Hinc trabe, quæ dicas, mensamque relinque Micenis
 Cum capite, & pedibus, plebeiaque plandia noris.
 Non equidem hoc studeo, bullatis ut mihi pugis
 Pagina turgescat, dare pondus idonea fumo.
 Secreti loquimur, tibi nunc hortante Camæna
 Excutienda damus præcordia, quantaque nostræ
 Pars tuæ sit, Cornute, animæ, tibi dulcis amice
Ostendisse iuvat: pulsa, dignoscere cantus
Quid solum crepet, & pictæ tectoria linguae. Solum
 Hic ego centenas ausim deponere voces,
 Ut quantum mihi te sinuoso in pectore fixi,
 Voce traham pura, totumq; hoc verba resignent,
 Quod latet arcana non enarrabile fibra.
 Cum primum pauido custos mihi purpuræ cecidit
 Bullaque succinctis laribus donatæ pependit,

{ Cum blandi comites, totaque impune Subarra }
 { Permisit sparsisse oculos iam candidus umbo, }
 Cumque iter ambiguum est, & vitæ ne scius error
 Deducit trepidas ramosa in compita mentes,
 Me tibi supposui, teneros tu suscipis annos
 Socratico, Cornute, sinu, tunc fallere solers
 { Apposita intortos ostendit regula mores, }
 { Et premitur ratione animus, vincique laborat, }
 { Artificemque tuo ducit sub pollice vultum. }
 Tecum etenim longos memini consumere soles,
 Et tecum primas epulis decerpere noctes.
 Vnum opus, & requiem pariter disponimus ambo.
 Atque verecunda laxamus seria mensa.
 Non equidem hos dubites amborum fœdere certo
 Consentire dies, & ab vno sidere duci,
 Nostra vel æquali suspendit tempora libra
 Parca tenax veri, seu nata fidelibus hora
 Diuidit in geminos concordia fata duorum,
 Saturnumque grauem nostro Ioue frangimus vnâ
 Nescio quod certè est, quod me tibi temperat astrum.
 MILLE hominum species, & rerum discolor vsus
 Velle suum cuique est, nec voto vinitur vno.
 Mercibus hic Italis mutat sub sole recenti
 Rugosum piper, & pallentis grana cumini:
 Hic satur irriguo manult turgescere somno:
 Hic campo indulget, hunc, alea decoquit: ille
 In venerem est putris: sed cum lapidosa chiragra
 Fregerit articulos, veteris ramalia fagi,

Tum crassos transisse dies, lucemq; palustrem,
 Et sibi iam seri vitam ingemuere relictam.
 At te nocturnis iuuat impallescere chartis,
 Cultor enim iuuenum purgatas inseris aures
 Fruge Cleanthea: petite hinc iuuenesq; senesque
 Finem animo certum, miserisq; viatica canis.
 Cras hoc fiet: idem cras fiet: quid (quasi) magnum?
 Nempe diem donas: sed cum lux altera venit,
 Iam cras hesternum consumpsimus: ecce aliud cras
 Egerit hos annos, & semper paulum erit ultra.
 Nam quamuis prope te, quamuis temone sub vno
 Vertentem sese frustra sectabere canthum,
 Cum rota posterior curras, & in axe secundo.
Libertate opus est, non hac ut quisque Velina
Publius emeruit, scabiosum tessera la far
Possidet: heu steriles veri, quibus vna Quiritem
Vertigo facit: hic Dama est: non tressis agaso,
Vappa, & lippus, & in tenui farragine mendax,
 Verterit hunc dominus, momento turbinis exit
 Marcus Dama: papè Marco spondente recusas.
 Credere tu nummos? Marco sub iudice palles?
 Marcus dixit: ita est: assigna Marce tabellas.
 Hæc mera libertas? hanc nobis pilea donant?
 An quisquam est alius liber, nisi ducere vitam
 Cui licet, ut voluit? licet, ut volo, vivere: non sum
 Liberior Bruto? Mendose colligis, inquit
 Stoicus hic aurem mordaci lotus aceto.
 Hæc reliqua accipio, licet, ut volo, vivere, tolle.

{ *Vindicta postquam meus à prætore recessi,
 Cur mihi non liceat iussit quodcumque voluntas?
 Excepto si quid Masuri rubrica vetavit. Sex.*
*Disce, sed ira cadat naso, rugosaque sanna,
 Cum veteres auias tibi depulmone reuello.
 Non prætoris erat stultis dare tenuia rerum
 Officia, atque vsum rapidæ permittere vitæ.
 Sambuceam citius caloni aptaueris alto.
 Stat contra ratio, & secretam gannit in aurem,
 Ne liceat facere id, quod quis vitiauit agendo.
 Publica lex hominum, naturaque continet hoc fas,
 Ut teneat vetitos inscitia debilis actus.
 Diluise bellehorum, certo compescere puncto
 Nescius examen vetat hoc natura medendi.
 Nauim si poscat sibi peronatus arator
 Luciferi rudis, exclamet Melicerta perisse
 Frontem de rebus. Tibi recto viuere talo
 Ars dedit, & veri speciem dignoscere calles,
 Ne qua sub ærato mendosum tinniat auro,
 Quæque sequenda forent, & quæ vitanda vicissim,
 Illa prius creta, mox hæc carbone notasti.
 Es modicus voti, presso lare, dulcis amicis,
 Iam nunc astringas, iam nunc granaria laxes,
 Inque luto fixum poscis transcendere nummum,
 Nec gluto sorbere salinam Mercurialem:
 Hæc mea sunt, teneo, cum vere dixeris, esto
 Liberque, ac sapiens Prætoribus, ac Ioue, dextro.
 Sin tu, cum fueris nostra Paulo ante farina,*

Pelliculam veterem retines. & fronte politus
 Astutam vapido servas sub pectore vulpem,
 Quæ dederam supra, repeto, funemque reduco:
 Nil tibi concessit ratio, digitum exere, peccas,
 Et quid tam paruum est? sed nulloture litabis,
 Hæreat instultic brevis vt semuncia recti.
 Hæc miscere nefas, nec cum sis cætera fossor,
 Treis tantum ad numeros satyri moneare Bathylli.
 Liber ego: vnde datum hoc sumis tot subdite rebus?
 An dominum ignoras, nisi quem vindicta relaxat?
 I puer, & strigile s Chrispini ad balnea defer,
 Si increpui, cessas nugator: servitium acre
 Te nihil impellit? nec quicquam extrinsecus intrat
 Quod nervos agitet? sed si intus, & in iecore agro
 Nascuntur Domini, qui tu impunitior exis,
 At que hic, quæ ad strigiles scutica, & metus egit herilis?
 Mane pigèr stertis, surge, inquit avaritia, eia
 Surge: negas: instat, surge inquit: non queo: surge,
 Et quid agam? rogitas? en saperdam aduehe ponto,
 Castoreum, stuppas, h-benum, tns, lubrica Coa.
 Tolle recens primus piper è sitiente comelo,
 Verte aliquid, iura: sed Iuppiter audiet: cheu,
 Vare regustatum digito terebrare salinum
 Contentus perages, si viuere cum Ioue tendis.
 Iam pueris pellem succinctus, & cenophoron aptas
 Ocyus ad nauem, nihil obstat, quin trabe vasta
 Aegeum rapias: nisi solers luxuria ante
 Seductum moueat, quo deinde insane ruis? quod?

Quid tibi vis? calido sub pectore mascula bilis
 Intumuit, quam non restinxerit urna cicuta.
 Tun mare transilias? tibi torta cannabe fulto
 Cœna sit in trāstro? Veient anumque rubellum
 Exhalet vapida læsum pice sessi is obba?
 Quid petis, ut numi, quos hic quincunce modesto
 Nutrieras, peragant auidos sudore deunces?
 Indulge genio, carpamus dulcia, nostrum est
 Quod vivis, cinis, & manes, & fabula fies.
 Vive memor lethi, fugit hora: hoc quod loquor, inde est.
 En quid agis? duplici in diversum scinderis hamo.
 Hunc cine, an hunc sequeris? subeas alternus oportet,
 Ancipiti obsequio dominos, alternus oberres.
 Nec tu cum obstiteris semel, instantique negari s
 Parere imperio, rumpi iam vincula dicas.
 Nam luctata canis nodum arripit, ast tamen illi
 Cum fugit, à collo trahitur pars longa catenæ.
 Dane cito hoc credas iubeo, finire dolores
 Præteritos meditor, crudum Chærestriatus vnguem
 Abrodens ait hæc: an siccis dedecus obstem
 Cognatis? an rem patriam rumore sinistro
 Limen ad obscœnum frangam, dum Chrsidis vdas
 Ebrius ante fores extincta cum face canto?
 Euge puer, sapias: Dijs depellentibus, agnam
 Percute, sed censu plorabit Dane relicta?
 Nugaris? solea puer obiurgahere rubra,
 Ne trepidare velis, atq; arctos rodere casses.
 Nunc ferus, & violens, at si vocet, haud mora, dicas,

Quid nam igitur faciam? ne nunc, cum accesor, & vltro
 Supplicet, accedam? si totus, & integer illinc
 Exieris, nunc nunc, hic hic, quem querimus, hic est.
 Non in festuca, licetor quam iactat ineptus.
 Ius habet ille sui palpo, quem ducit hiantem
 Cretata ambitio? vigila & ciceringere large
 Rixanti populo, nostra vt Floralia possint
 Aprici meminisse senes, quid pulchrius? at cum
 Herodis venerit dies, vinctaque fenestra
 Dispositæ pinguem nebulam vomuere lucernæ
 Portantes violas, rubrumque amplexa catinum
 Cauda natat thynni, tumet alba fidelia vino,
 Labra moues tacitus, recutitaque sabbata palles.
 Tunc nigri lemures, ouoque pericula rupto,
 Tunc grandes Galli, & cum sistro lusca sacerdos
 Incussere deos, inflantes corpora, si non
 Prædictum ter mane caput gustaueris alli.
 Dixeris hæc inter varicosos Centuriones,
 Continuo crassum ridet Vulpenius ingens.
 Et centum Græcos curto centusse licetur.

S A T Y R A. VI.

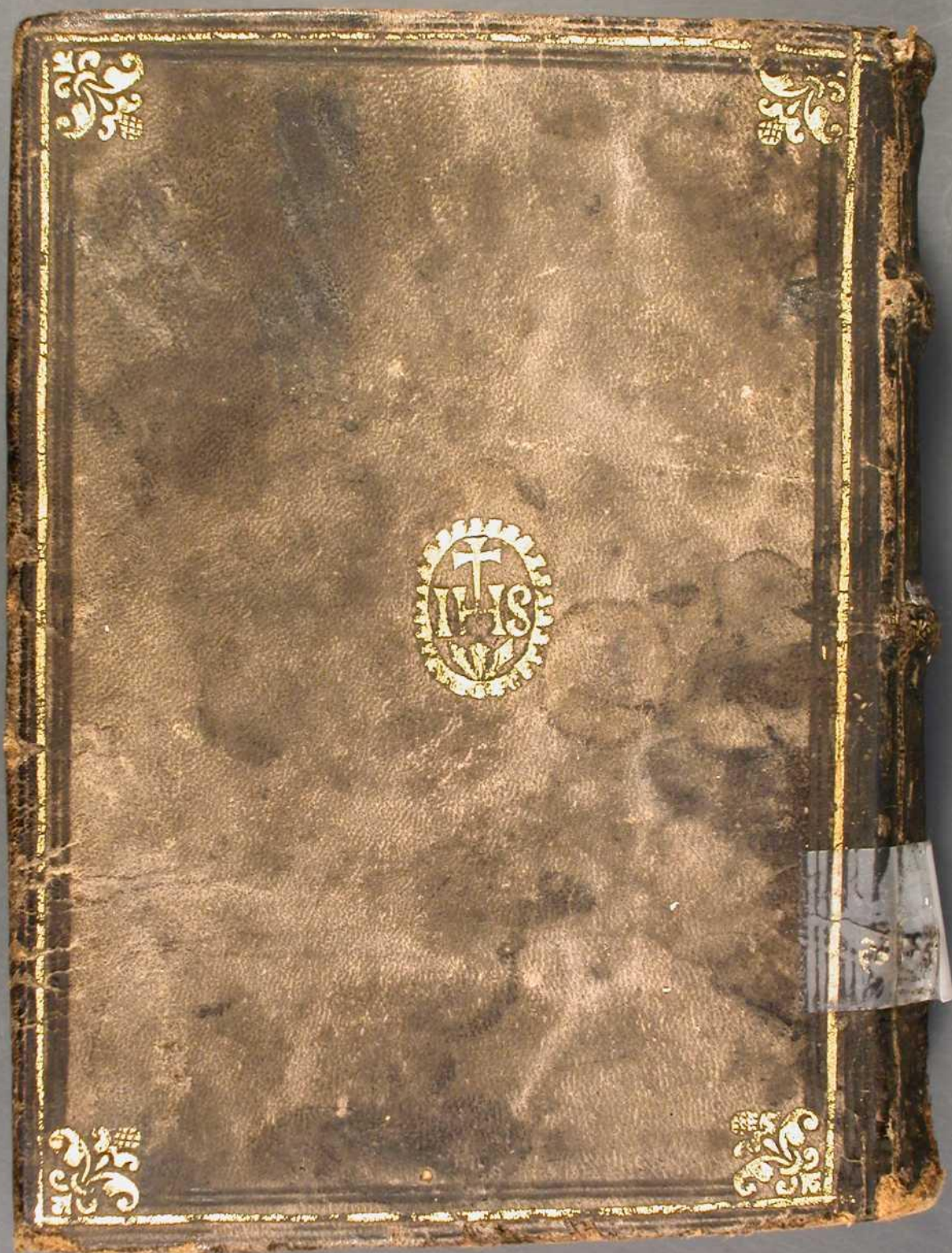
A Dmonit iam bruma foco te Basse Sabino?
 Iamne Lyra, & tetrico viuunt tibi pectine chorde
 Mire opifex numeris veterum primordia vocum,
 Atque marem strepitum fidis intendisset Latina,
 Mox iuuenes agitare iocos, & pollice honesto

Egregios luisse senes: mihi nunc Ligus ora
Intepet, hybernatque meum mare, qua latus ingens
Dant scopuli, & multa littus se valle receptat.
Lunai portum est operæ cognoscere ciues,
Cor iubet hoc Enni, postquam destertuit esse
Maonides Quintus pavone ex Pythagoræo.
Hic ego securus vulgi, & quid præparet Auster
Infelix pecori, securus, & angulus ille
Vicini, nostro quia pinguior, et si adeo omnes
Ditescant orti peioribus, vsque recusem
Curvus ob id minui senio, aut cænare sine vincto,
Et signum in vapida naso tetigisse lagæna.
Discrepet hic alius? geminos horoscope varo
Producis genio: solis natalibus est qui
Tingat olus siccum muria vafer in calice emptæ,
Ipse sacrum irrorans patinæ piper, hic bona dente
Grandia magnanimus peragit puer: utar ego, utar,
Nec rhombos ideo libertis ponere lautus,
Nec tenuem sollers turdorum nosse saluam.
Messe tenus propria vine, & granaria fas est,
Emole: quid metuis? occa, & seges altera in herba est.
Ast vocat officium trabe rupta, Brutia saxa
Prændit amicus inops, remque omnem, surdaque vota
Condedit Ionio, iacet ipse in littore, & vno
Ingentes de puppe Dei, iamque obuia mergis
Costa ratis lacera, nunc & de cespite viuo
Frange aliquid, largire inopi, ne pictus oberret
Cærulea in tabula: sed cænam funeris hæres

Negliget iratus, quod rem curtaueris, urnæ
Ossa inodora dabit, seu spirent cinnama surdum,
Seu ceraso peccent cassiæ nescire paratus.
Tunc bona incolumis minuas? sed Bestius urget
Doctores Graios: ita fit, postquam sapere urbi
Cum pipere, & palmis venit nostrum hoc maris expert,
Fœniseæ crasso vitiarunt vngvine pultes.
Hæc cinere vltior metuas? at tu meus hæres
Quisquis eris, paulum à turba seductior audit:
Obone num ignoras? missa est à Cæsare laurus
Insignem ob cladem Germanæ pubis, & aris
Frigidus excutitur cinis, ac iam postibus arma
Iam chlamydas regum, iam lutea gausapa captis,
Esedaque, ingentesq; locat Cæsonia Rhengs.
Dijs igitur, genioque ducis centum paria, ob res
Egregiè gestas, induco: quis vetat? aude.
Væ, nisi connives: oleum, artocreasque popello
Largior, an prohibes? dic clare: non audeo, inquis.
Exossatus ager iuxta est, age, si mihi nulla
Iam reliqua ex amicis, patruelis nulla, proneptis
Nulla manet patrui, sterilis matertera vixit,
Deq; auia nihilum superest, accedo Bouillas
Cliumque ad Virbi, præsto mihi Mannius hæres
Progenies terræ, quære ex me, quis mihi quartus
Sit pater, haud promte, dicam tamen: adde etiam vnum,
Vnum etiam, terræ, est iam filius, & mihi ritu
Mannius hic generis prope maior auunculus exit
Qui prior es, cur me inde cursu lampada poscis?

Sum tibi Mercurius, venio Deus huc ego, vt ille
Pinguatur, an renuis? vin tu gaudere relictis?
Deest aliquid summæ: minui mihi, sed tibi totum est,
Quicquid id est, vbi sit fuge quærere, quod mihi quondã
Legarat Stadius, neu dicta repone paterna,
Fœnoris accedat merces, hinc exime sumptus.
Quid reliquum est? reliquum? nunc nunc impensius vnge,
Vnge puer caules: mihi festa luce coquatur
Vrtica, & fissa fumosum sinciput aure,
Vt tuus iste nepos olim satur a nseris extis
Cum morosa vago singultiet inguine vena,
Patritiæ immeiat vuluæ? mihi trama figuræ
Sit reliqua? ast illi tremat omento popa venter?
Vende animam lucro, mercare, atque excute sollers
Omne latus mundi, nesit præstantior alter
Cappadocas rigida pingues pauisse catasta.
Rem duplica: feci: iam triplex, iam mihi quarto,
Iam decies redit in rugam: depinge vbi sistam
Inuentus Chrysippe tui finitor acerui.

FINIS

210/26

